

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2022-08-01
Besvaras senast
2022-08-15 kl. 00.00

Till klimat- och miljöminister Annika Strandhäll (S)

2021/22:1826 Regeringens handläggningstid vid överprövning av skötselplaner för statens reservat

Under en följd av år har problemen med angrepp av granbarkborre blivit allt större. Skadornas omfattning handlar nu om mångmiljardbelopp i ett nationellt perspektiv. En skogsägare är enligt lag ålagd att tillse att angripen skog snarast tas bort för att om möjligt förhindra spridning och ytterligare angrepp. För att förhindra svärmningar/ytterligare spridning behöver ingreppen dessutom göras tidigt på växtsäsongen, helst innan juli månad.

Ett särskilt perspektiv som tillkommer i kampen mot granbarkborre är de statliga reservat med en annan skötselinstruktion än genom skötsel enligt skogsvårdslagen; i synnerhet gäller det statliga reservat som har sin gräns till privat förvaltd skogsmark. Den senare har ju att följa och tillämpa skogsskyddslagstiftningen.

Reservat sköts normalt enligt särskilda föreskrifter som kan innebära att man inte tillämpar motsvarande skötsel som övrigt skogsbruk, till exempel att man inte hugger ut och forslar bort träd angripna av granbarkborren. Ett statligt markreservat med sådan skötselinstruktion riskerar därmed att vara en källa till nya angrepp eftersom insekterna sprider sig från statens reservat till angränsande marker, marker som förväntas skötas enligt skogsvårdslagen.

Ser vi det ur ett klimatperspektiv är det givetvis riktigt dåligt att skog dör i stället för att växa och därmed binda klimatgaser. Lägg därtill att avverkat virke bidrar till att olika produkter görs av träden, produkter som konkurrerar ut fossilt kol och olja. Betraktar vi det hela rent moraliskt, staten versus den enskilda skogsägaren, är agerandet från staten sida omoraliskt.

Att staten verkligen sköter den mark man förvaltar men även har en flexibilitet utifrån uppkomna situationer är viktigt för en fortsatt allmän acceptans för både befintliga och tillkommande reservat. I dag får skogsägaren som drabbas av insektsangrepp från angränsande statlig skog ingen ersättning av staten, trots att denne tar sitt ägaransvar och följer gällande lagstiftning.

I den uppkomna situationen med ett på grund av klimatförändringar ökat smittryck av granbarkborre gäller en situation där de sköselföreskrifter som i de flesta fall råder för statens reservat att dessa förhindrar länsstyrelserna att vidta åtgärder för att bekämpa granbarkborren. Det är givetvis en ohållbar

situation.

Sommaren 2020 beslutade så flera länsstyrelser, i spåren av torksommaren 2018, om generella undantag för skötsel av sina reservat. Syftet med detta var att kunna vidta åtgärder för att på ett effektivt sätt hindra granbarkborrens spridning. De beslutade undantagen hann dock aldrig verkställas eftersom de överklagades och sedan dess legat på Miljödepartementet för avgörande. Några av de överklagade besluten väntar fortfarande på ett avgörande.

Med anledning av detta frågade jag dåvarande statsrådet Bolund följande sommaren 2021: Av vilken orsak har regeringen/Miljödepartementet ännu inte hanterat inkomna överklaganden av länsstyrelserns beslut avseende ändrade skötsel föreskrifter i syfte att hindra granbarkborrens spridning?

Jag fick följande svar:

”Av totalt 181 naturreservat som berörs av överklagade beslut om åtgärder riktade mot granbarkborrens spridning, fattade regeringen den 12 maj 2021 beslut gällande 168 naturreservat. Handläggningen pågår fortfarande i ett ärende som gäller de övriga 13 naturreservaten.

Det är inte möjligt i dagsläget att förutse hur lång handläggningstiden kommer att bli för dessa. Handläggningstiden beror i huvudsak på ärendets svårighetsgrad, omfattning, om ärendet är komplett och om alla handlingar som behövs för beslut finns eller om ärendet behöver kompletteras, kommuniceras med klaganden eller remitteras till exempelvis berörda myndigheter. Utgångspunkten för regeringens handläggning är att den ska ske skyndsamt, effektivt och utan att rättssäkerheten eftersätts.”

Det svar statsrådet gav föranledde mig att upprepa frågan enligt följande: Mot bakgrund av att stor skyndsamhet är viktig vid hantering av växande skog som angripits av granbarkborre frågar jag statsrådet om denne anser att ärenden som inkommit på regeringens bord i sommaren 2020 och som avgörs först i maj året därpå, några av dessa är fortfarande inte hanterade, om det är att betrakta som en handläggning som präglas av att ”ske skyndsamt, effektivt och utan att rättssäkerheten eftersätts”?

På denna fråga svarade dåvarande statsrådet Bolund följande den 23 juni 2021:

”Anders Åkesson har frågat mig om jag anser att ärenden som inkommit på regeringens bord sommaren 2020 och som avgörs först i maj året därpå är att betrakta som en handläggning som sker skyndsamt, effektivt och utan att rättssäkerheten eftersätts, och om jag avser att vidta några åtgärder utifrån mitt ställningstagande? Utgångspunkten för regeringens handläggning av ett sådant överklagat förvaltningsärende som nu är i fråga är att den ska ske skyndsamt, effektivt och utan att rättssäkerheten eftersätts.

Regeringen är inte en förvaltningsmyndighet i förvaltningslagens mening men följer de viktiga principer om objektivitet, offentlighet och kommunikation som förvaltningslagen ger uttryck för. Ett ärende som avser myndighetsutövning mot enskild får inte avgöras utan att den sökande, klagande eller annan part har underrättats om en uppgift som tillförts ärendet och fått tillfälle att yttra sig över den. Därutöver uppställs ett allmänt beredningskrav av regeringsärenden i regeringsformen som innebär att behövliga upplysningar och yttranden inhämtas från berörda myndigheter vid beredningen av regeringsärenden.

Det aktuella beslutet överklagades till regeringen den 15 juli 2020. Regeringen fattade den 12 maj 2021 beslut i frågan. Som tidigare nämnts beror handläggningstiden på ärendets svårighetsgrad, omfattning, om ärendet är komplett eller om det behöver kompletteras, kommuniceras med klaganden och remitteras till våra myndigheter. I detta ärende påbörjades handläggningen omgående med en kommunikering med klaganden. Därefter har en rad andra nödvändiga handläggningsåtgärder genomförts under hösten 2020 och våren 2021, däribland skrivelser till Naturvårdsverket, länsstyrelsen och klaganden samt efterföljande bearbetning av inkomna yttranden från dessa.

Det överklagade beslutet berörde undantag från föreskrifter för vart och ett av de 168 naturreservaten vilket innefattade en bedömning av påverkan på de värden varje enskilt reservat har att skydda. Med hänsyn tagen till ärendets komplexitet och omfattning, har den tid som handläggningen och beredningen av ärendet tagit i anspråk varit rimlig och nödvändig för att regeringen ska kunna följa gällande lagstiftning avseende beslut i regeringsärenden.”

Nu skriver vi sommaren 2022, det vill säga drygt två år efter det att länsstyrelserna begärt men fått överprövat en annorlunda skötsel av granbarkborreangripna reservat. I inledning till sommaren 2022, den 14 juni, meddelar Länsstyrelsen i Kalmar län markägare i anslutning till statliga reservat med pågående angrepp av granbarkborre att man ännu inte fått något

besked av regeringen avseende att godkänna förändrad skötsel av reservat i syfte att förhindra spridning av granbarkborren.

Med anledning av detta, och mot bakgrund av att stor skyndsamhet är viktig vid hantering av växande skog som angripits av granbarkborre, vill jag fråga klimat- och miljöminister Annika Strandhäll:

Anser ministern att ärenden som inkommit på regeringens bord sommaren 2020 och som avgörs först i maj året därpå, och med beaktande av att några av dessa fortfarande i juni 2022 inte är hanterade, är att betrakta som en handläggning som präglas av att ”ske skyndsamt, effektivt och utan att rättssäkerheten eftersätts”?

.....

Anders Åkesson (C)

Överlämnas enligt uppdrag

Annalena Hanell